

๒๑

วัดมุงปฏิบัติ ในถิ่นทุรกันดาร

ด้านธรรมะและจตุปัจจัยไทยทาน

หลวงตาท่านให้ความใส่ใจต่อวัดในถิ่นทุรกันดารที่มุ่งปฏิบัติจิตตภาวนาอันเป็นงานโดยตรงตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ท่านจึงคอยให้ความช่วยเหลือด้านจตุปัจจัยไทยทานตามความเหมาะสมและความจำเป็นแก่สมณเพศ เพื่อไม่ให้เป็นข้อกั่วงวลในการบำเพ็ญเพียรและจะได้ใช้เวลาเร่งสร้างสติปัญญาให้กล้าแกร่งจนสามารถก้าวข้ามทุกข์ภายในใจได้

วัดที่ท่านให้ความช่วยเหลือจึงมักมีสภาพเป็นป่าเป็นเขา บรรยากาศเอื้อต่อ

ความสงบสงัด เช่น วัดที่อยู่ในแถบภูวัญญูเขาในอำเภอหนองบัวระเหว ภูหลวง ภูลังกา น้ำหนาว แนวเทือกเขาภูพาน เป็นต้น

เมื่อมีโอกาสท่านจะนำเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นไปส่งเคราะห์ช่วยเหลือ และพร้อมๆ กันนี้ท่านจะแอบสังเกตอยู่เงียบๆ เพื่อดูข้อวัตรปฏิบัติ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพระเถรไปด้วย

ที่ท่านเน้นย้ำคือ ดูว่าสำนักนั้นมีทางจงกรมหรือไม่ มีร่องรอยการเดินทางจงกรมของพระเถรหรือไม่ เพราะท่านถือว่าทางจงกรมนี้คือที่ทำงานของพระ ทางฆราวาสเขายังมีโต๊ะทำงาน ทางพระเถรก็ต้องมี

ทางจงกรมเป็นสถานที่ทำงานเช่นกัน ตัวอย่างหนึ่ง que แสดงถึงคำพูดเด็ดขาดของท่านต่อวัดที่ ท่านให้การสงเคราะห์และเยี่ยมเยียน ดังนี้

“...ไปวัดนั้นวัดนี้ ผู้ที่มีหิริโอตตปละ ผู้มีศีลมีธรรมประพฤติดีเป็นคนดี เป็นพระดีเพื่อมรรคเพื่อผลแล้ว เราติดตามแนะนำสั่งสอนดูว่ากล่าว

ถ้าแบบเขาห้อง ไอ.ซี.ยู.แล้วไม่เล่นด้วย ไม่ไปเหยียบจนกระทั่งวัด...ไม่ไปไปอะไร เกิดประโยชน์อะไร ไม่ไปเสริม มันหดเข้า ด่วนเข้าๆ นี่นะ”

ความจริงจิงในการสงเคราะห์พระเถรผู้มุ่งปฏิบัติธรรมนี้ จะเห็นได้ชัดเจนจากคำสั่งของท่านคราวหนึ่งต่อพระอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้าวัดแถบภูว ใจความว่า

“...เรื่องข้าวสารอาหารสดแห้งของขบฉันที่จัดส่งให้อยู่เป็นประจำทุกเดือนนี้ ถ้าไม่เพียงพอให้บอกทันที จะจัดเพิ่มเติมให้...สถานที่นี้เป็นที่สงบสงัด เหมาะแก่การบำเพ็ญจิตตภาวนาอยู่มาก หากมีพระเถรผู้ตั้งอกตั้งใจปฏิบัติมาอยู่ด้วยมากน้อยเพียงใด ผมจะเป็นผู้รับเลี้ยงเองทั้งหมด

แต่ถ้าเป็นพระเถรประเภทหมูขี้เขียง คือไม่สนใจต่อการภาวนา ขี้เกียจขี้คร้าน มีแต่กินแล้วนอนนั่น ให้ไล่หนีทันทีเลยนะ...”

นอกจากท่านจะสงเคราะห์วัดปฏิบัติในถิ่นทุรกันดารต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ด้วยระลึกถึงบุญถึงคุณเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ พระอุปัชฌาย์ ท่านจึงได้ให้ความช่วยเหลือ

ด้านจตุปัจจัยไทยทานแก่วัดโพธิสมภรณ์ ซึ่งเป็นวัดของพระอุปัชฌาย์ของท่านเองเป็นประจำทุกเดือนตลอดมาหลายสิบปี กระทั่งทุกวันนี้ไม่เคยขาดตกบกพร่องเลย

อีกวัดหนึ่งคือ วัดป่าสุทธาวาส ในตัวจังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นสถานที่ประชุมเพลิงและเป็นทีประดิษฐานรูปหล่อของท่านอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ผู้มีพระคุณสูงสุดแก่ท่าน ท่านจึงหาโอกาสเข้ากราบไหว้รูปสมมุติของท่านอาจารย์มั่นอยู่เสมอมาไม่ห่างเหินลืมเลือนแต่อย่างใดเลย

ทุกครั้งที่ไป ท่านจะนำจตุปัจจัยไทยทานต่างๆ ไปสงเคราะห์ช่วยเหลือวัดด้วยทุกราว คุณธรรมดังกล่าวของท่านนี้ ทำให้ลูกศิษย์ พระเถร ฆราวาส รู้สึกซาบซึ้งใจเพราะเห็นท่านเปี่ยมล้นด้วยแบบฉบับอันงดงามในกตัญญูทศเวทิตาคอนต่อผู้มีพระคุณ

ทางจงกรมที่สงบสงัด

“...๕ อย่างนี้..เป็นตัว
ทำลายศาสนาอยู่เวลานี้
วัดวาอารามเราเลยจะ
รกร้างไปหมด
...ก็เมื่อเห็นความอู้อายบาด
ตาของพระเณรไม่มียางอาย
แล้ว ประชาชนญาติโยม
เขาก็หมดศรัทธา...”

เดือนพระเณร...ระว่างมหากัณฑ์ ๕ อย่าง

ในคราวท่านไปแจกของและเยี่ยม
เยียนสำนักที่ตั้งใจปฏิบัติ ท่านจะย้ำเตือน
พระเณรลูกหลานอยู่เสมอๆ ด้วยความ
เมตตาสงสารถึงมหากัณฑ์ ๕ อย่างดังนี้

“พระเราเป็นเพศที่หนึ่งที่จะสามารถ
ครองมรรคครองผลได้ เพราะมีโอกาสอัน
ดีงาม ทุกสิ่งทุกอย่างอำนวยความสะดวก ให้พากัน
ตั้งใจ เราเป็นห่วงเป็นใยพระลูกพระหลาน

กุฏิพระในป่า

ของเรา กลัวจะเดินเลอผลอสติเป็นบ้ากับ
โลกกับสงสารเขา ทุกวันนี้เรื่องของกล
มายาของกิเลสนั้นมีมากนะ วันนี้จะพูดให้
บรรดาพระลูกพระหลานทั้งหลายของเรา
ได้ทราบเสียว่าจุดใหญ่มหากัณฑ์คืออะไร

เริ่มตั้งแต่ **หนังสือพิมพ์** เป็นข่าว
เป็นคราว พระเราไม่จำเป็นต้องหาข่าวหา
คราว หลีกข่าวหลีกคราวทั้งนั้นถึงถูก อย่าง
พระพุทธเจ้าไล่เข้าป่า... เพื่อหลีกข่าวหลีก
คราวทั้งหลาย อันเป็นเรื่องยุ่งเหยิงวุ่นวาย
ของกิเลสมันบีบบังคับนั่นเอง

จากนั้นก็ **วิทยุ** ให้ตัดออก อันนี้ก็
เป็นเรื่องข่าวเรื่องคราว เรื่องยุ่งก่อกวนจิตใจ
ให้ฟังเพื่อเหอheimไปตามมัน

เทวทัตโทรทัศน วิดีโอ นี่เป็นตัว
สำคัญมาก อันนี้อันหนึ่ง

แล้ว **โทรศัพท์มือถือ** นี้สุดยอดได้
เลย จับโทรศัพท์ขึ้นใส่หูบีบ นี้คุยกับอัสสาวได้
สบายเลยนัดกันไปห้องไหนหับไหนที่ไหนๆ
มานะรู้ตมมานะรู้ไม่สำคัญ นัดกันได้ถึงที่สุดเลย

นี่แหละ ๕ กษัตริย์นั่นเองเป็นตัวทำลาย
ศาสนาอยู่เวลานี้ วัดวาอารามเราเลยจะรกร

จะร้างไปหมดเพราะสิ่งเหล่านี้เข้าไปทำลายตามวัดตามวา จะไม่มีเหลือพระเณรอยู่ในวัดแล้ว

ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ก็เมื่อเห็นความอุจาดบาดตาของพระเณรไม่มีมายังอายุแล้ว ประชาชนญาติโยมเขาก็หมดศรัทธา ไม่มี ความเคารพเลื่อมใส เขาก็ไม่ใส่บาตรให้กิน ละชิ เมื่อเขาไม่ใส่บาตรให้กินแล้ว... พระ เณรจะทนอยู่ได้ยังไง วัดก็กลายเป็นวัดร้าง ไปได้

นี่ละตัวมหาภัย จึงได้แผดียงให้พระ ลูกพระหลานทั้งหลายทราบ อย่าได้คุ่นอย่า ได้ชินกับมัน อย่าเห็นว่าเป็นสิริมงคล นี่คือ ตัวภัยสำหรับพุทธศาสนา

สำหรับพระเณรของเรา ให้พากัน ระมัดระวังให้มาก ใครกล้าหาญชาญชัย ก็คือเป็นเทวทูตต่อสู้อุพระพุทธรูปเจ้านั้นแล นี่เป็น จุดสำคัญมาก ขอให้พากันระมัดระวัง... อย่าไปสนิทสนมกับมันถ้าไม่อยากจม นี่เป็น ข้าศึก

แม้แต่ไม่มีสิ่งเหล่านี้จิตใจของเรายัง เสาะยังแสวงหายุ่งเหยิงวุ่นวายตลอดเวลา จนหาเวลาว่างหาความสงบไม่ได้ ก็เพราะ จิตหาอารมณ์หาข่าว... ให้เอาข่าวแห่งพระ พุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์... ข่าวภาวณา ลงไปสู่จุดนี้ ระดับกับข่าวนั้นให้หมดไป ให้ เหลือแต่ข่าวพุทธ โธ ธัมโม สังโฆ ข่าวอรรถ ข่าวธรรมอยู่ภายในใจ ใจของเราจะได้มี ความสงบเยือกเย็น ข่าวธรรมกับข่าวโลก คือข่าวกิเลสกับข่าวธรรมนี้ต่างกันมาก นะ...”

รักษาป่า ต้นไม้ ต้นน้ำลำธาร

ท่านเมตตาช่วยเหลือราษฎร และ พื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมบริเวณพื้นที่ป่า ลุ่มน้ำป่าสัก เขตบ้านดงคล้อ บ้านน้ำเที่ยง บ้านสามแยก ตำบลวังขวาง อำเภอน้ำ หนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นภูเขาสูงชัน เป็นต้นน้ำลำธาร

ของแม่น้ำสำคัญหลายสาย ได้แก่ น้ำเลย น้ำพอง ฯลฯ ซึ่งสภาพพื้นที่บริเวณดังกล่าว ในขณะนั้น ถูกบุกรุกแผ้วถางป่าทำอะไรเลื้อน ลอย จนสภาพป่าถูกทำลายลงอย่างสิ้นเชิง ในเรื่องนี้ท่านให้เหตุผลว่า

“...ที่ดินเวลานี้ (มิถุนายน ๒๕๓๗) ก็ ๑๐ กว่าล้านแล้วที่ซื้อ เนื้อที่ดูเหมือนได้ ๗ พันกว่าไร่แล้ว หลายแห่ง ทางด้านเพชรบูรณ์ก็มี ที่เราซื้อไว้นี้ไว้เพื่อชาติบ้านเมืองนะ เราไม่ได้ซื้อโดยลำพังเราเองนะ มันเป็นตัวน้ำลำธาร เช่น ต้นน้ำจังหวัดเลย นี่ที่ผ่านมาจากอำเภอวังสะพุงนี่แหละ น้ำหมดได้ ๒ แล้งนี้แล้ว ต้นน้ำ มันอยู่ตรงนั้น เราเลยซื้อครอบไว้หมดเลย เวลานี้ก็มีโครงการพระราชดำริประสานงานเข้ามาในเรา เราบอกเอาเลยให้เลย เพราะเราซื้อนี้ซื้อไว้เพื่อชาติ

“...สงวนป่าเอาไว้
สำหรับลูกหลาน
ต้นน้ำลำธารจะไม่มีเหลือ
ถ้าไม่สงวนป่าเอาไว้
อันนี้มันอยู่รอบ
ของต้นน้ำลำธารด้วย
ซื้อครอบไว้หมด...”

หลวงตาบัวไม่มีอำนาจวาสนาอะไร มากนัก วาสนาของพระอำนาจของพระไป เรื่องของพระ ไม่ใช่เป็นเรื่องแบบโลก ที่นี้ เมื่อทหารมาขอประสานงานเกี่ยวข้องด้วย ทหารเป็นผู้มีอำนาจเป็นผู้รักษาได้ เราก็ยกให้ทหารเป็นผู้รักษาแทนเราไปเลย รู้สึก สะดวกดีทุกอย่าง...อยากจะทำปลูกป่าก็เอาช่วยกันปลูก รักษาตรงไหนๆ ที่มันจะมีความแน่นอนหนามันคงต่อชาติแล้ว เอาเลย เราก็มอบให้ทางทหารเลยเวลานี้เราเบาใจ มากแล้วเป็นแต่เพียงว่าซื้อให้ๆ ให้ทางทหารเป็นผู้ดูแล...”

คุณค่าของต้นไม้ป่าเขาต่อการบำเพ็ญจิตตภาวนา เป็นสิ่งที่ท่านพูดอยู่เสมอๆ ว่า พระพุทธเจ้าทรงสอนพระให้อยู่ป่า การอยู่ให้ด้วยการศึกษา อยู่แบบอรรถแบบธรรม ไม่ใช่ไปอยู่ป่าแบบสัตว์ เพราะ

สถานที่เช่นนี้เป็นที่ขึ้นเอกในการบำเพ็ญเพียร ไม่มีคนไปยุ่งกวน วัดที่ทานให้การช่วยเหลือส่วนใหญ่จึงพยายามรักษาสภาพที่เป็นธรรมชาติป่าเขาแหล่งต้นน้ำลำธารไว้ให้มากที่สุด พระณรงกุลบุตรสุดท้ายภายหลังจะได้มีสถานที่สงบสงัดในการบำเพ็ญเพียร ในเรื่องนี้ท่านเคยกล่าวว่า

“...วัดดงศรีชมภู^๑ เป็นวัดประเภทที่หนึ่ง ภูวัญประเภทเอก ไไล่เดียวกัน วัดดอยธรรมเจดีย์^๒ ภูสิงเคิง-สังโฆ^๓ เป็นประเภทที่หนึ่ง ผาแดง^๔ เหลานี้ที่หนึ่งทั้งนั้น อยู่ภาวนาได้ทั่วไป หลบหลีกไปหาที่ภาวนาได้สะดวกสบาย สงวนไว้ แล้วยังที่ที่ชื่อไว้ที่น้ำหนาว^๕ นั่นก็เป็นประเภทที่หนึ่งๆ เพราะดงกว้าง ชื่อครอบไว้มืดเลย พระอยู่ ๓ ย่านด้วยกัน สงวนป่าเอาไว้สำหรับ

ลูกหลาน ต้นน้ำลำธารจะไม่มีเหลือถ้าไม่สงวนป่าเอาไว้ อันนี้มันอยู่รอบของต้นน้ำลำธารด้วย ชื่อครอบไว้มืด

น้ำฝนตกมาจากเขามันชุ่มเย็น ไหลลงมา แมแต่แม่น้ำเลยนี้ก็มาจากนั้นนะ แม่น้ำเลยวังสะพุงนี้มาจากที่เราชื่อครอบไว้นั้นหมด มีอยู่ ๒-๓ สายแม่น้ำที่ไหลมาจากที่เราชื่อครอบเอาไว้ ตอนนี้พักทางโน้นก่อน ทำประโยชน์อย่างอื่น หมุนไปทางอื่น เรื่องหมุนนี้ไม่ถอยแหละ หมุนไม่หยุด

หมุนเรื่อยๆ ช่วยทางโน้นช่วยทางนี้ จะทำยังไงความทุกข์ความจนไม่โดนใครเข้าก็ดูดี ถ้าโดนเข้าเท่านั้นก็พอแล้ว หายไปเลย ใครจะอยากโดน โดนทุกข์ ไม่มีกินอยู่ได้หรือมนุษย์เรา จะปลูกของอะไรพืชผลต่างๆ ปลูกไม่ได้ น้ำไม่มี แผ่นดินไม่ขึ้นแห้งผากอย่างนี้ปลูกอะไรก็ไม่ขึ้น ถ้าแผ่นดินมันขึ้นแล้วปลูกมันก็ขึ้น...”

๑ วัดดงศรีชมภู อ.โซ่พิสัย จ.หนองคาย
๒ วัดดอยธรรมเจดีย์ อ.โคกศรีสุพรรณ จ.สกลนคร
๓ วัดป่าสังฆาราม อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี
๔ วัดภูผาแดง อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี
๕ อ.น้ำหนาว จ.เพชรบูรณ์

สัตว์ป่าปลอดภัย

ความสงบสงัดของป่ามีผลดีต่อพระ
ด้านการฝึกจิต สำหรับสัตว์ป่าเองก็มี
ความคุ้นเคย ว่างใจและอบอุ่นใจได้ง่ายกับ
พระ ซึ่งต่างกันอย่างมากมายกับฆราวาส เรื่องนี้
ท่านกล่าววว่า

“...กลางคืนดึกๆ สงัด ฟังเสียง
นกยูง ร้อง กลางวิกาลกลางวันไม่เคยเห็นตัว
มันนะ เราเห็นสักครั้งสองครั้งเท่านั้นมัน
นกยูงนะ ไม่เจอมันบ่อยนักเหมือนสัตว์
อื่นๆ พวกหมูพวกอูนี่เจอบ่อย บางทีมัน
ก็จุ่นจ่านๆ มาทางจงกรม มันไม่กลัวคน
มันมาอาศัยคน มาอยู่รอบๆ คน เดิน
จงกรมอยู่มันก็มาหากิน พวกหมูพวกอูนี่
นี่คุ้นง่ายนะ คุ้นง่ายมากเที่ยว มันมา
เหมือนสัตว์บ้านมาหาเรา หาชุดอะไรกิน
ชุดๆ ซีดๆ มา เราก็เดินจงกรมเฉย...เขา
ก็ไปขอเขาทั้งๆ ที่เขาก็เห็นเราอยู่ เขาไม่
สนใจนะ

นั่นเห็นไหม พระกับโยมผิดกัน ต่างสี
กัน ผ้าเหลืองเป็นผ้าที่ครองโลกมานาน
พระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ครองผ้าเหลือง
ทั้งนั้น ผ้ากาสาวพัสดร์ สัตว์เหล่านั้นเคย
เกิดเป็นมนุษย์ เคยบวชเป็นพระเป็นเณร
มาในศาสนานั้นๆ มาตั้งมากมาย เพราะ
ฉะนั้นเวลาเห็นพระมันถึงตายใจเลยๆ ...”

เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ป่าอีกเรื่องหนึ่ง
ท่านเล่าว่า

“...เรื่อง **ลิง** นี้เรายังไม่ลืมนะ เขาจะ
ออกหากินเวลากลางคืน คือกลางวันคน

“...พระพุทธเจ้าทุกๆ
พระองค์ครองผ้าเหลือง
ทั้งนั้น...
...สัตว์เหล่านั้นเคยเกิดเป็น-
มนุษย์ เคยบวชเป็นพระ
เป็นเณรมาในศาสนานั้นๆ
มาตั้งมากมาย เพราะฉะนั้น
เวลาเห็นพระ
มันถึงตายใจเลยๆ ...”

ทำลายเขา เขาไม่ออก กลางวันเงียบเลย
กลางคืนเขาออกหากิน เราเดินจงกรมอยู่
กลางคืนเงียบๆ เดือนหงายๆ เราไม่ได้จุด
ไฟนี้ เดือนหงายๆ ในดงนะ ดงหน้าป่าที่
ฟังเสียงเขามาที่ไกล! เสียงลั่นมาเลยเพราะ
เป็นฝูงใหญ่ ใหญ่มากนะลิง เขามีหัวหน้า
พามา มันมีต้นไม้ต้นหนึ่งที่บนทางจงกรม
เรานี่ ผลไม้มันสุกเต็มเลยเขามากินนี้ทุก
คืน แต่ทุกคืนเราไม่ให้เขาเห็น

คืนนั้นเราลองแสดงตัวให้เขาเห็น
ว่าเขาจะตาดีไหมในเวลากลางคืนนะ
โอ๊ย! ลิงนี่ตาดีนะ กลางคืนนะ ออกคืนวัน
ที่เราจะแสดงตัวให้เขารู้เรื่องของเขานั้น
เรานิ่งๆ อยู่ข้างต้นไม้ที่นี่ะ นิ่ง! เขามาเต็ม
ไปหมด แต่เวลาเราจะกระดุกกระดิกพลิก
อะไรนี้ ต้องกะว่าเขากินอิ่มก่อนนะ ไม่งั้น
เดี๋ยวเขาเผ่นไม่ได้กินอิ่มล่ะ เราต้องกะ
ระยะพอดีเขากิน พอมีตัวไปบ้างก็มี...

ที่นี้เราก็กระดุกกระดิกนี่พอหัวหน้า
ร้องจ๊ิกที่เดียวเท่านั้นนะ นอกนั้นเงียบ
หมดเลยนะ เงียบเหมือนไม่มีลิงสักตัว
เดียวแหละ ลิงทั้งฝูงใหญ่ๆ นะ นั่นนะ
เพราะมีหัวหน้า มีหัวหน้าเตือนเอา เราเลย
นิ่งอีกละ จนกระทั่งนานแล้วก็มีเสียงหัว
หน้าต๊อกๆ ต๊กๆ แต่พอได้ยิน เสียงตัวหนึ่ง
ดั่งขึ้น ตัวหนึ่งก็ดั่ง ที่นี้ออกนะ ออกต่างตัว
ต่างไปเลยนะ แสดงว่าเขาก็อิมแล้ว เพราะ
เราทำนั้น ทำเวลากะว่าเขากอิมแล้วเขาไป

เขามีหัวหน้าเหมือนกัน ลิง ฝูงลิงมี
เยอะนะ กลางวันนี้ไม่เห็นแหละ เขาไม่ออก
คือพวกมนุษย์นี่มันยักษ์นี่นะ ยักษ์หูสั้นมัน
กินตะไปเลยมนุษย์นี่ ลิงก็ไม่เลือก นี่กลาง
วันเขาจะไม่ออกหากินนะ ตอนกลางคืน
เงียบๆ ต๊กๆ เขาถึงจะออกนะ กลางวันนี้ไม่
เห็นแหละ เขาไม่ออก ต้องสองทุ่มไปแล้ว
ถึงจะออก

“...การทำลายกัน
ไม่ใช่ของดี แม้แต่สัตว์
เขาก็ไม่ต้องการ
เขาไม่ประสงค์
ความตายนี้ไม่ต้องมีใคร
เรียนที่ไหนละ
มันหากรู้เองในหลัก
ธรรมชาติของตัวเอง
กลัวตายด้วยกันทั้งนั้น...”

นี่มาคิดถึงเรื่องความปลอดภัยของ
สัตว์นี่ละ ลำบากมากกว่ามนุษย์เรามาก
นะ มนุษย์เราไปที่ไหนเป็นอิสระสบายๆ
สัตว์นี่ไปไหนหลบๆ ซ่อนๆ ไม่งั้นตายจริงๆ
อย่างนกนี้ดูซิ ถ้าไม่มีคนรักษาไม่ได้ะนี่
ฉิบหายหมดเลย การทำลายกันไม่ใช่ของดี
แม้แต่สัตว์เขาก็ไม่ต้องการ เขาไม่ประสงค์
ความตายนี้ไม่ต้องมีใครเรียนที่ไหนละ มัน
หากรู้ในหลักธรรมชาติของตัวเอง กลัวตาย
ด้วยกันทั้งนั้น สัตว์ทุกประเภท...”

